

Η καλλιέργεια της ελιάς στον κόσμο: Παρούσα κατάσταση και προοπτικές

Κ. Σ. ΧΑΡΤΖΟΥΛΑΚΗΣ, MSc, PhD

Γεωπόνος-Ερευνητής

τ. Δ/ντής Ινστιτούτου Ελιάς και Υποτροπικών Φυτών,

E-mail: kchartz@otenet.gr

Ελιά: - Ιθαγενές δένδρο της Μεσογειακής λεκάνης
- Καλλιεργείται πάνω από 5000-6000 χρόνια στην περιοχή.

Πολλές χώρες προωθούν φιλόδοξα προγράμματα δημιουργίας νέων φυτειών για

α) κάλυψη της αυξανόμενης εσωτερικής ζήτησης (Αλγερία, Μαρόκο, Αλβανία και Κροατία)

β) αύξηση των μεριδίων τους στις διεθνείς αγορές (Ισπανία, Τουρκία, Αίγυπτος, Τυνησία, Συρία)

- Μετά το 2^ο Παγκόσμιο πόλεμο η καλλιέργεια της ελιάς επεκτείνεται και σε άλλες περιοχές, εκτός της μεσογειακής λεκάνης, με σχετικά ευνοϊκές κλιματολογικές συνθήκες.
- Πολλές από αυτές τις χώρες στο παρελθόν σημείωσαν σημαντικές επιτυχίες με άλλα παραδοσιακά μεσογειακά προϊόντα όπως το κρασί (Αργεντινή, Χιλή, Αυστραλία, Καλιφόρνια, Κίνα, Πακιστάν, κλπ)

- **Σήμερα η ελιά καλλιεργείται σε 58 χώρες και τα προϊόντα της καταναλώνονται σε 179 χώρες του κόσμου**

ZEN AGRO

Παγκόσμια κατάσταση

JUNE 3-4, 2021
THESSALONIKI, GREECE
PERIOTIS COLLEGE
KRINIS OLIVE CENTER
Olive Sector
EXPLORING INNOVATION
EXPLORING TRENDS

World

11.512.015 ha 17.836.330 t

3.577.534 ελαιώνες 32,2 στρ. μέσο μέγεθος

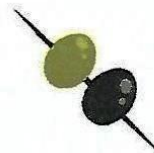
29% αρδευόμενοι

71% ξηρικοί

86,6%

Παραγωγή ελαιολάδου

13,4%

Επιτραπέζιες

73,9%

Παραδοσιακοί

21,3%

Εντατικοί

4,8%

Υπερ-εντατικοί

- Arbequina
- Arbosana
- Koroneiki
- Picual
- Frantoio
- Leccino
- Hojiblanca
- Verdial
- Kalamata
- Picholine
- Alentajana
- Nabal Baladi

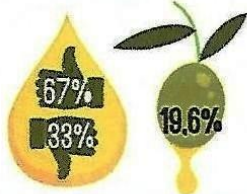
2017/18

PRODUCTION

EXPORTS

IMPORTS

COMSUMPTION

× 1000 t
Παραγωγή
3.314,24

× 1000 t
Εξαγωγές
822,77

× 1000 t
Εισαγωγές
678,89

× 1000 t
Κατανάλωση
2.945,25

2.598,30

605,77

435,82

2.186,98

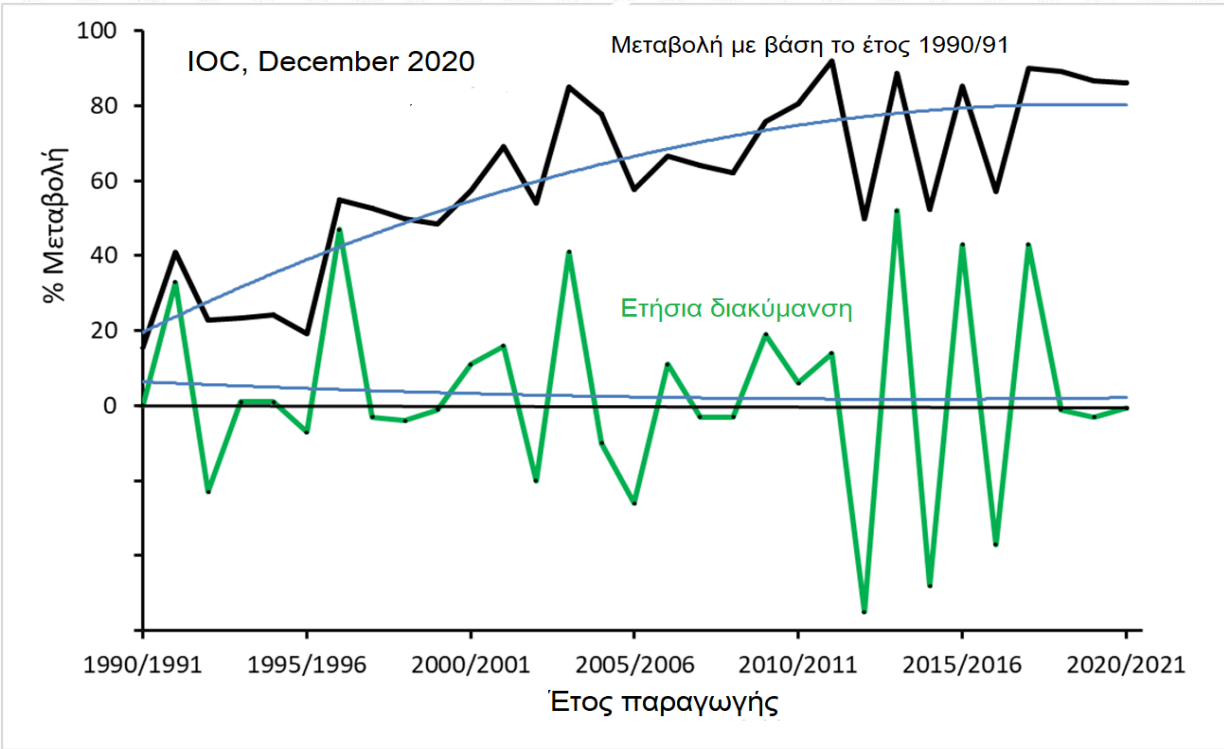
0,605

0,446

IOC, December 2020

Tableau 1: PRODUCTION (1.000 tm) - Table 1: PRODUCTION (1,000 tonnes)

		1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20 (pro.v.)	2020/21 (pre.v.)			
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)			
																																			
Albanie	Albania	6,0	37,0	27,0	21,0	16,5	51,5	50,5	15,0	54,5	33,5	26,5	25,5	15,0	69,5	33,5	32,0	21,5	24,0	61,5	26,5	67,0	39,5	66,0	44,0	69,5	82,0	63,0	82,5	97,0	125,5	89,5			
Algérie	Algeria	8,0	9,0	10,0	8,0	6,5	11,0	11,5	8,0	6,5	11,0	4,0	10,0	11,0	13,5	18,0	23,0	15,0	27,0	23,0	17,0	20,0	32,0	17,0	30,0	30,0	24,0	24,0	45,0	28,0	30,0	27,0			
Cyprus	Cyprus	2,0	1,5	3,0																															
Croatie	Croatia																																		
Egypte	Egypt	0,5	1,0	1,0																															
Géorgie	Georgia																																		
Iran	Iran	0,5	0,5	2,0																															
Israël	Israel	8,0	2,5	7,5																															
Jordanie	Jordan	8,0	5,0	14,0																															
Liban	Lebanon	6,0	5,0	8,0																															
Libye	Libya	7,0	10,0	6,0																															
Maroc	Morocco	36,0	50,0	38,0																															
Moldavie	Moldova	3,5	2,0	1,5																															
Palestine	Palestine																																		
Turquie	Turkey	175,0	250,0	120,0																															
Turquie	Turkey	80,0	60,0	56,0																															
UE	EU	994,0	1.719,0	1.391,5																															
Ukraine	Ukraine																																		
TOTAL A		1.334,5	2.152,5	1.716,5																															
Australie	Australia																																		
Brazill	Brazil																																		
Canada	Canada																																		
Côte d'Ivoire	Cote d'Ivoire																																		
Etats-Unis	USA	1,0	0,5	1,0																															
Japon	Japan																																		
Mexique	Mexico	2,5	2,0	2,0																															
Norvège	Norway																																		
Russie	Russia																																		
Syrie	Syria	83,0	42,0	86,0																															
Suisse	Switzerland																																		
Taiwan	Taiwan																																		
Autres P.prod.	Other prod.	32,0	9,0	6,0																															
Autr. P. ou Imp.	Other prod.																																		
TOTAL B		118,5	53,5	95,0	79,5	100,0	85,0	137,0	80,0	126,5	90,0	175,5	103,0	178,0	123,0	131,0	120,0	186,5	138,5	174,5	201,0	236,0	257,0	221,5	238,0	168,0	184,5	189,5	183,5	182,5	158,5	197,5			
TOTAL MONDIAL WORLD		1.453,0	2.206,0	1.811,5	1.825,0	1.845,5	1.735,5	2.539,0	2.465,5	2.402,5	2.374,5	2.965,5	2.825,5	2.495,5	3.174,0	3.013,0	2.572,5	2.767,0	2.719,0	2.669,5	2.973,5	3.075,0	3.321,0	2.401,5	3.252,0	2.458,0	3.176,5	2.561,5	3.379,0	3.262,0	3.207,0	3.197,0			

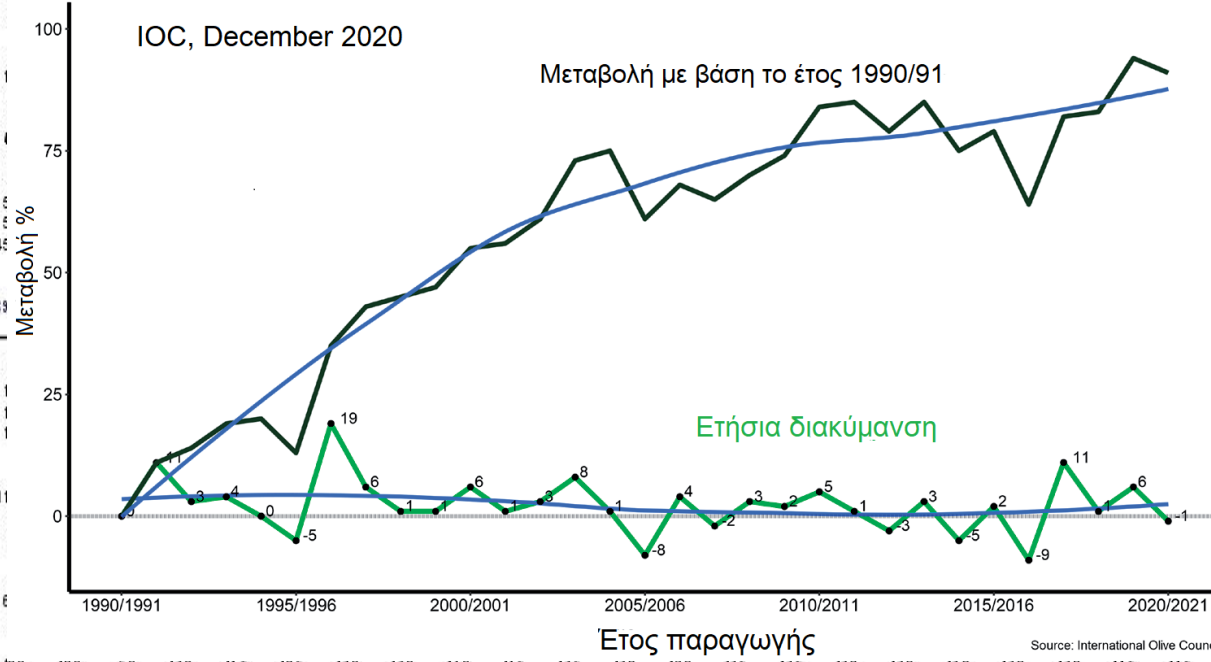

HUILES D'OLIVE - OLIVE OILS

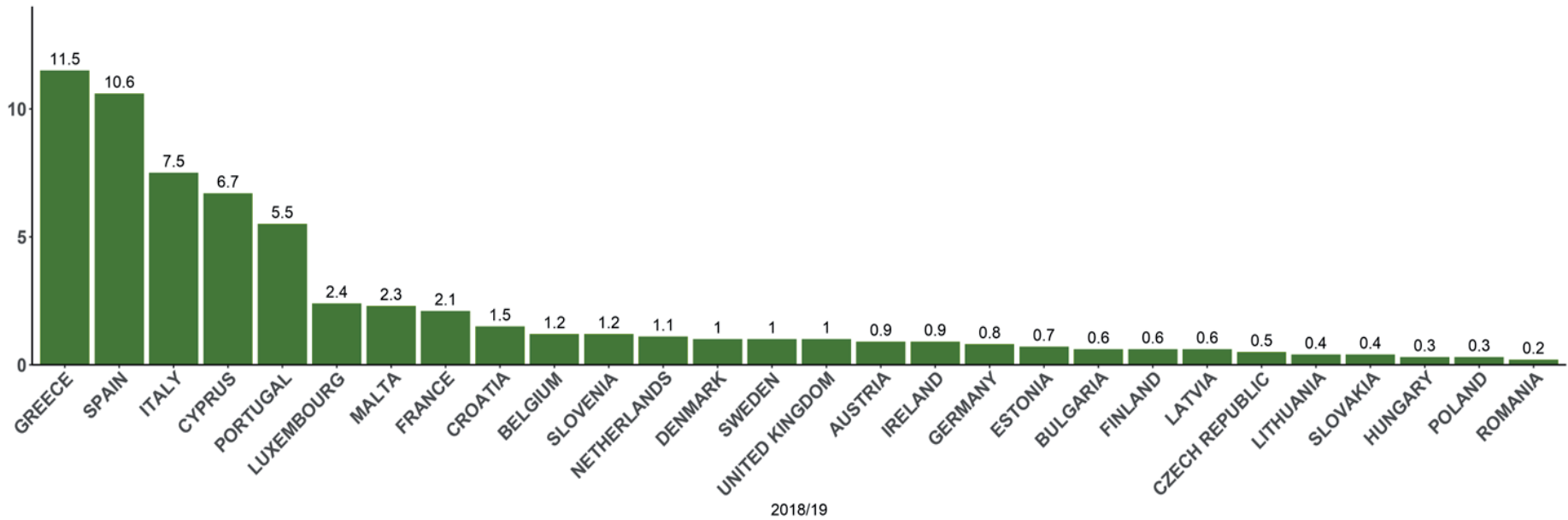
IOC

Tableau 4: CONSOMMATION (1.000 tm) - Table 4: CONSUMPTION (1,000 tonnes)

		1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/9	1999/0	2000/1	2001/2	2002/3	2003/4	2004/5	2005/6	2006/7	2007/8	2008/9	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)		
Albanie	Albania																		4,5	7,0	6,0	9,0	8,0	13,0	11,5	12,5	11,5	13,0	12,5	13,5	13,0	13,0		
Algérie	Algeria	7,0	27,0	30,0	25,0	17,5	36,0	50,0	31,5	44,0	42,0	26,0	25,0	21,0	60,0	38,0	35,0	23,0	25,0	55,0	33,5	59,0	42,5	60,5	48,5	65,0	80,0	67,0	82,5	92,0	127,0	85,0		
Argentine	Argentina	4,0	4,0	4,5	4,0	3,0	6,0	8,0	8,0	8,0	7,0	6,0	5,5	5,5	5,5	5,0	5,5	3,0	7,0	5,0	5,0	5,5	6,0	6,5	6,5	7,5	7,5	8,0	7,5	7,5	7,5	7,5		
Cyprus	Cyprus	2,0	2,0	2,0	3,0	3,0	3,0	2,5	2,0	2,5	4,0	5,0	5,5	6,0																				
Croatie	Croatia																																	
Egypte	Egypt	1,5	1,0	2,0																								6,5	22,0	40,0	45,0	40,0	41,0	
Georgie	Georgia																																	
Iran	Iran	2,5	3,0	2,5																								0,5	8,0	10,5	14,5	16,0	18,5	
Irak	Iraq																											1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Israël	Israel	6,0	5,0	5,0																								0,0	21,0	21,0	25,0	28,0	28,0	28,0
Jordanie	Jordan	9,5	11,5	17,0																								9,0	19,0	22,0	21,0	29,0	25,0	25,0
Liban	Lebanon	7,5	7,0	7,0																								8,0	20,0	20,0	19,0	20,0	20,0	20,0
Libye	Libya	13,5	19,0	9,0																								8,0	16,5	18,0	16,5	18,0	16,0	16,0
Moroc	Morocco	37,0	49,0	40,0																								0,0	120,0	120,0	150,0	140,0	140,0	140,0
Moldavie	Moldavia	6,0	3,0	1,5																								0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Palestine	Palestine																											7,0	15,0	15,0	12,5	17,0	17,0	17,0
Tunisie	Tunisia	54,5	60,0	60,0																								5,0	21,0	40,0	40,0	50,0	35,0	35,0
Turquie	Turkey	55,0	50,0	50,0																								6,0	150,0	176,5	163,0	175,0	170,0	170,0
UE	EU	1.214,5	1.357,0	1.383,5	1.445																							0,0	1.402,0	1.595,0	1.508,5	1.519,0	1.593,5	1.593,5
Ungary	Ungary																											1,5	1,5	1,5	2,0	2,0	2,0	2,0
TOTAL A		1.420,5	1.538,5	1.624,0	1.63																							2,5	1.905,5	2.184,5	2.192,5	2.204,0	2.214,0	2.214,0
A. Saoudite	Saudi Arabia	6,5	7,0	7,0																								5,0	28,0	33,5	37,5	38,0	33,5	33,5
Australie	Australia	13,5	12,5	16,0																								2,0	45,0	48,0	50,0	50,5	51,0	51,0
Brazil	Brazil	13,5	11,0	17,0																								0,0	59,5	76,5	86,0	104,0	96,5	96,5
Canada	Canada	10,0	10,0	13,0																								1,0	39,5	47,0	46,5	57,5	49,0	49,0
Chili	Chile																											5,5	6,0	7,5	9,0	8,5	8,5	8,5
Chine	China																											9,0	44,0	44,0	51,5	57,5	66,0	66,0
Etats-Unis	USA	88,0	79,0	104,0	11																							1,0	315,0	315,0	351,0	399,5	357,0	357,0
Japon	Japan	4,0	4,5	5,0																								3,5	54,5	55,5	69,0	69,5	77,5	77,5
Mexique	Mexico	4,0	4,0	4,0																								4,5	14,0	15,0	15,0	17,0	15,0	15,0
Norvège	Norway																											4,0	4,0	4,0	4,0	2,0	4,0	4,0
Russie	Russia	5,0	9,0	5,0																								9,5	19,5	20,5	24,0	27,0	22,0	22,0
Syrie	Syria	62,0	66,0	67,0																								4,0	98,0	80,0	75,0	90,0	86,0	86,0
Suisse	Switzerland	3,0	3,0	3,0																								4,5	14,5	14,5	15,0	12,0	15,0	15,0
Taiwan	Taiwan																											6,5	6,5	7,5	8,0	9,5	8,0	8,0
Autres P.prod.	Other prod.	15,5	17,5	9,0	10,0	10,0	6,0	13,0	11,5	12,5	13,0	13,0	14,0	14,5	15,5	15,0	10,0	13,5	13,5	15,0	15,0	13,0	13,0	13,0	11,5	11,5	12,0	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5		
Aut.P. n. imp.	Other prod. imp.	21,0	35,0	30,0	30,0	33,0	20,0	25,0	20,5	23,0	29,0	20,0	38,0	34,0	31,0	50,5	41,5	25,0	25,0	20,0	35,0	40,0	55,0	60,0	70,0	70,0	65,0	60,0	73,5	70,5	75,0	70,0		
TOTAL B		246,0	258,5	280,0	293,0	320,0	282,5	360,5	388,5	394,5	428,5	478,5	464,5	509,5	568,5	579,0	515,0	591,5	557,5	600,5	683,5	746,0	820,0	848,5	886,5	827,5	817,0	854,5	924,5	1.030,0	971,5			
TOTAL MONDIAL WORLD		1.666,5	1.857,0	1.904,0	1.985,0	1.994,5	1.888,5	2.241,5	2.381,5	2.413,0	2.442,5	2.590,5	2.606,5	2.677,5	2.882,5	2.923,5	2.630,5	2.798,5	2.754,5	2.831,5	2.902,0	3.061,0	3.085,5	2.983,0	3.075,5	2.916,0	2.979,5	2.726,0	3.039,0	3.057,0	3.234,0	3.185,5		

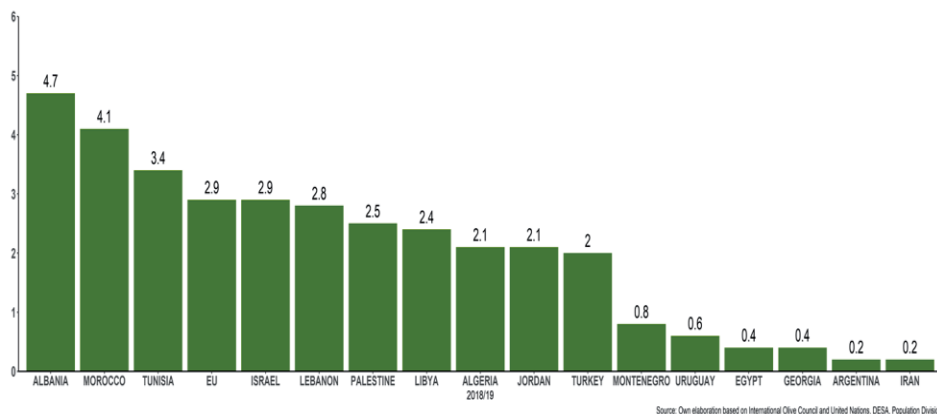

Consumption in kg of olive oil per inhabitant

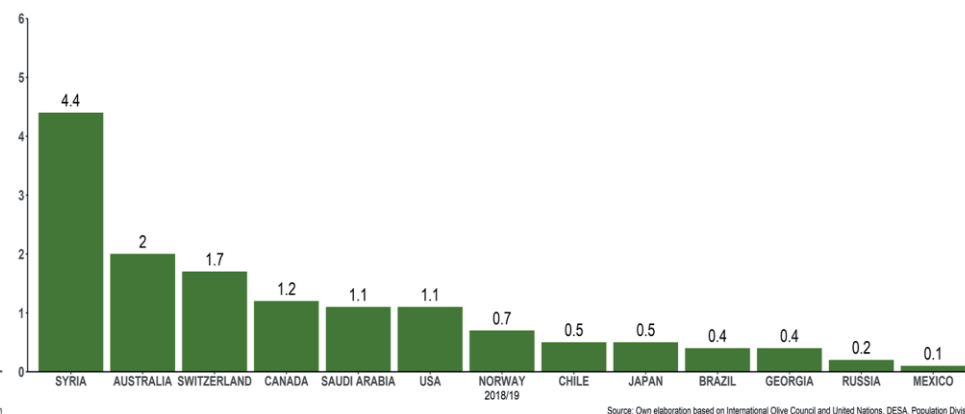
Source: Own elaboration based on International Olive Council and United Nations, DESA, Population Division

Consumption in kg of olive oil per inhabitant

Source: Own elaboration based on International Olive Council and United Nations, DESA, Population Division

Consumption in kg of olive oil per inhabitant

Source: Own elaboration based on International Olive Council and United Nations, DESA, Population Division

Έκταση με ελιές: 2.600.000 εκτάρια (πάνω από 95% για λάδι, 2/5 με άρδευση)

Πυκνότητα: Παραδοσιακές 7-12 φυτά/στρέμμα
Εντατικές 20-40 φυτά/στρέμμα
Υπέρ-εντατικές 80-160 φυτά/στρέμμα

Ποικιλίες που επικρατούν: Για λάδι

‘Cornicabra’, ‘Picual’, ‘Arbequina’ και ‘Κορωνέϊκη’
Για βρώσιμες: ‘Manzanilla de Sevilla’, ‘Hojiblanca’

Εδάφη: 1.000.000 εκτάρια σε περιθωριακά με κλίση από 10-30%

Παραγωγή ελαιολάδου: **1.760.000 τόνοι (2018/19)**

M.O. 1990-1992 601.000 τόνοι (8-10% έξτρα παρθ.

2018-2020 1.460.000 τόνοι (40-50% έξτρα παρ.

Βρώσιμες ελιές: 568.000 τόνοι (23,6% παγκοσμίως)

Κατανάλωση ελαιολάδου: 550.000 τόνοι

Βρώσιμων: 270.000 τόνοι

Έκταση με ελιές: 1.212.000 εκτάρια (> 90% για λάδι,

Πυκνότητα: 15-40 φυτά/στρέμμα

Ποικιλίες που επικρατούν: Για λάδι

‘Frantoio’, ‘Coratina’, ‘Moraiolo’, ‘Canino’,

Βρώσιμες: ‘Bella di Cerignola’, ‘Ascolana Tenera’

‘Sant’Agostino’

Διπλής χρήσης: ‘Carolea’, ‘Leccino’, ‘Ogliarola

Salentina’

Χαρακτηριστικά εκμεταλλεύσεων:

77% έχουν λιγότερα από 250 δέντρα

73% σε λοφώδεις και ορεινές εκτάσεις

Παραγωγή ελαιολάδου: **366.000 τόνοι (2018/19)**

M.O. 1990-1992 382.000 τόνοι

2018-2020 301.000 τόνοι (> 80% έξτρα παρθένο)

Κατανάλωση ελαιολάδου: μεγαλύτερη της εγχώριας παραγωγής

Έκταση με ελιές: 900.000 εκτάρια (> 85% για λάδι)

Πυκνότητα:

Παραδοσιακές φυτείες 8-12 φυτά/στρέμμα

Εντατικές φυτείες 20-40 φυτά/στρέμμα

Ποικιλίες που επικρατούν: Για λάδι

‘Κορωνέϊκη’, ‘Αδραμητινή’, ‘Μεγαρίτικη’, ‘Βαλανολιά’

Βρώσιμες: ‘Καλαμών’, ‘Κονσερβολιά’

Διπλής χρήσης: ‘Αμυγδαλολιά’, ‘Μαστοειδής’, ‘Χαλκιδικής’

Χαρακτηριστικά εκμεταλλεύσεων:

70% σε λοφώδεις και ορεινές εκτάσεις σε φτωχά, βραχώδη και εύφορα εδάφη,

Στα νότια απαιτείται άρδευση

Παραγωγή ελαιολάδου: 275.000 τόνοι (2018/19)

M.O. 1990-1992 320.000 τόνοι (>80% έξτρα παρθ.

2018-2020 241.000 τόνοι (>85% έξτρα παρθ.

Βρώσιμες ελιές: 120.000 τόνοι (6% παγκοσμίως)

Κατανάλωση ελαιολάδου: 185-200.000 τόνοι

Βρώσιμων: 25.000 τόνοι

Έκταση: 1990 1.650.000 εκτάρια
2012 1.780.000 εκτάρια

Πυκνότητα:

Παλιές φυτείες 2-4 φυτά/στρέμμα (708.000 ha στο νότο)
6-10 φυτά/στρέμμα (842.000 ha στο κέντρο)
Νέες φυτείες 80-120 φυτά/στρέμμα (5.000 ha στο βορρά)

Ποικιλίες που επικρατούν: Για λάδι

‘Chemlali Sfax’, ‘Oueslati’, ‘Κορωνέϊκη’

Διπλής χρήσης: ‘Chetoui’, ‘Meski’, ‘Chemchali Gafsa’,
‘Barouni’,

Έδαφος: Αμμώδες, ερημικό με βροχοπτώσεις από 250-400 mm
Αρδεύεται μόνο το 3% και οι νέες υπερεντατικές φυτείες

Παραγωγή ελαιολάδου: 325.000 τόνοι (2019/2020)

M.O. 1990-1992 175.000 τόνοι

2018-2020 245.000 τόνοι

Κατανάλωση ελαιολάδου: 50-60.000 τόνοι (30%)

Εξαγωγή: 120.000 τόνοι (70%)

Έκταση με ελιές: 778.000 εκτάρια
(9% της παγκόσμιας έκτασης, 1/3 για λάδι, 2/3 βρώσιμες). Αύξηση κατά 26% από το 2002.

Πυκνότητα: 15-30 φυτά/στρέμμα

Νέες φυτείες 80-140 φυτά/στρέμμα

Ποικιλίες που επικρατούν:

Για λάδι : 'Ayvalik', 'Tavşan yüreği', 'Arbequina'

Διπλής χρήσης : 'Memecik', 'Çemlic'

Για βρώσιμες: 'Domat', 'Manzanillo'

Χαρακτηριστικά: Πλούσια εδάφη με βροχοπτώσεις από 500-800 mm
Νέες φυτείες σε πεδινά, βαθιά, αρδευόμενα εδάφη

Παραγωγή ελαιολάδου: **225.000 τόνοι (2019/20)**

M.O. 1990-1992 65.000 τόνοι

2018-2019 209.000 τόνοι

Κατανάλωση ελαιολάδου: 120-150.000 τόνοι

Παραγωγή βρώσιμων: 400.000 τόνοι

14% παγκόσμιας παραγωγής

Έκταση με ελιές: 352.000 εκτάρια (2019)
270.000 (1990)

Πυκνότητα:

Παραδοσιακοί ελαιώνες: 10-15 φυτά/στρέμμα

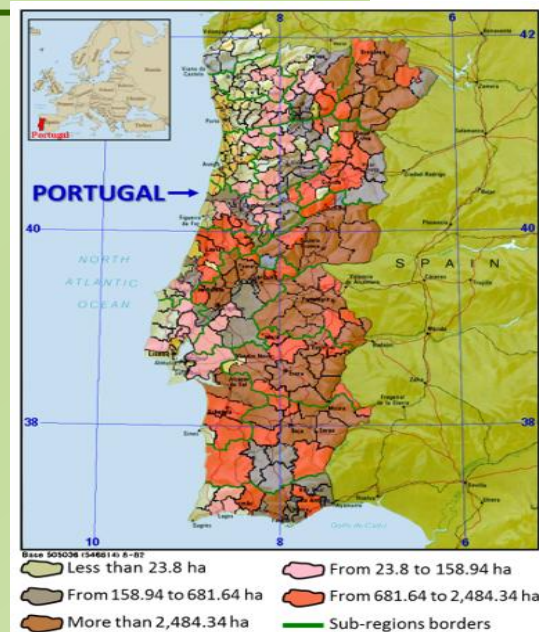
Νέες φυτείες 140-170 φυτά/στρέμμα

Ποικιλίες που επικρατούν:

Για λάδι : 'Galega vulgar', 'Cobrançosa', 'Picual',

Υπερ/κές 'Arbequina', 'Κορωνέϊκη'

Χαρακτηριστικά: 35% αρδευόμενες, νέες φυτείες σε πεδινά και γόνιμα
αρδευόμενα εδάφη

Παραγωγή ελαιολάδου: 141.000 τόνοι (2018/19)

Μ.Ο. 1990-1992 34.000 τόνοι

2018-2019 121.000 τόνοι (78% Έξτρα Παρθένο)

Κατανάλωση ελαιολάδου: 120-150.000 τόνοι

Έκταση με ελιές: 400.000 εκτάρια (2000)

735.000 εκτάρια (2010)

Green Morocco 1.200.000 εκτάρια (2020)

Πυκνότητα:

Παραδοσιακές 15-30 φυτά/στρέμμα

Υπερεντατικές 80-140 φυτά/στρέμμα ('Arbequina')

Ποικιλίες που επικρατούν: Διπλής χρήσης

'Picholine Marocaine', 'Haouzia' και 'Menara'

Βρώσιμες: 'Picholine of Languedoc'

Χαρακτηριστικά: 40% εδάφη πλούσια, βροχοπτώσεις 400 -1.000 mm/χρόνο

32% εδάφη πλούσια και βαθιά, βροχοπτώσεις 250-370 mm

Παραγωγή ελαιολάδου: 140.000 τόνοι (2017/18)

M.O. 1990-1992 41.000 τόνοι

2018-220 145.000 τόνοι

Βρώσιμες ελιές: 100.000 τόνοι

Κατανάλωση ελαιολάδου: 129.000 τόνοι

Έκταση 40.000 ha
Υπερ-εντατικές
800-1600 φυτά/ha

Έκταση 57.000 ha
Εντατικές φυτείες
250-400 φυτά/ha

Έκταση 90.000 ha
Υπερ-εντατικές
1200-1800 φυτά/ha

Έκταση 35.000 ha
Υπερ-εντατικές
800-1500 φυτά/ha

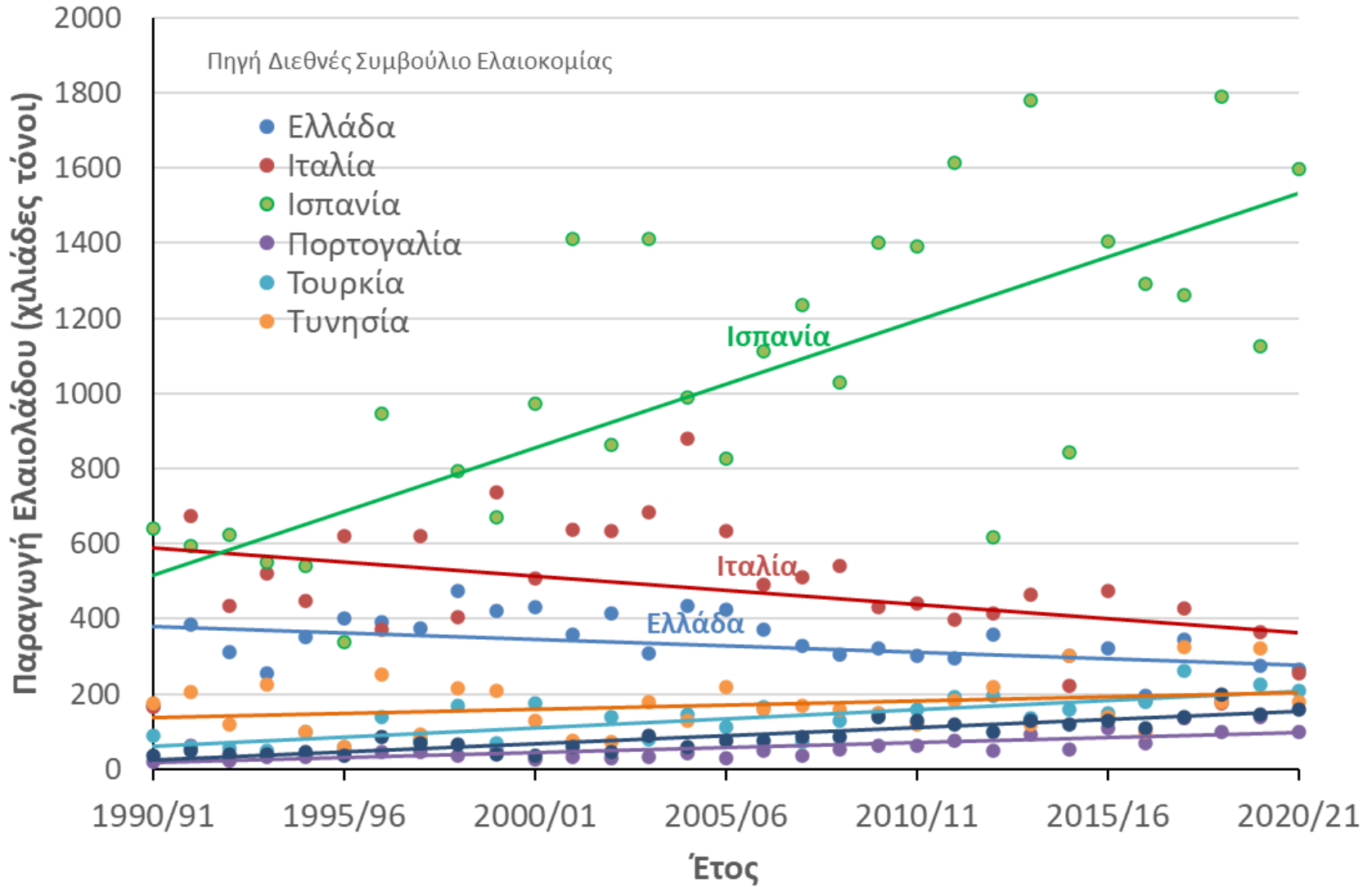
Ετήσια Παραγωγή:
20.000 τόνοι
Ετήσια Καταν/ση:
> 15.000 τόνοι

Ετήσια Παραγωγή:
5-8.000 τόνοι
Ετήσια Καταν/ση:
> 65.000 τόνοι

Ετήσια Παραγωγή:
45.000 τόνοι
Ετήσια Καταν/ση:
< 8.000 τόνοι

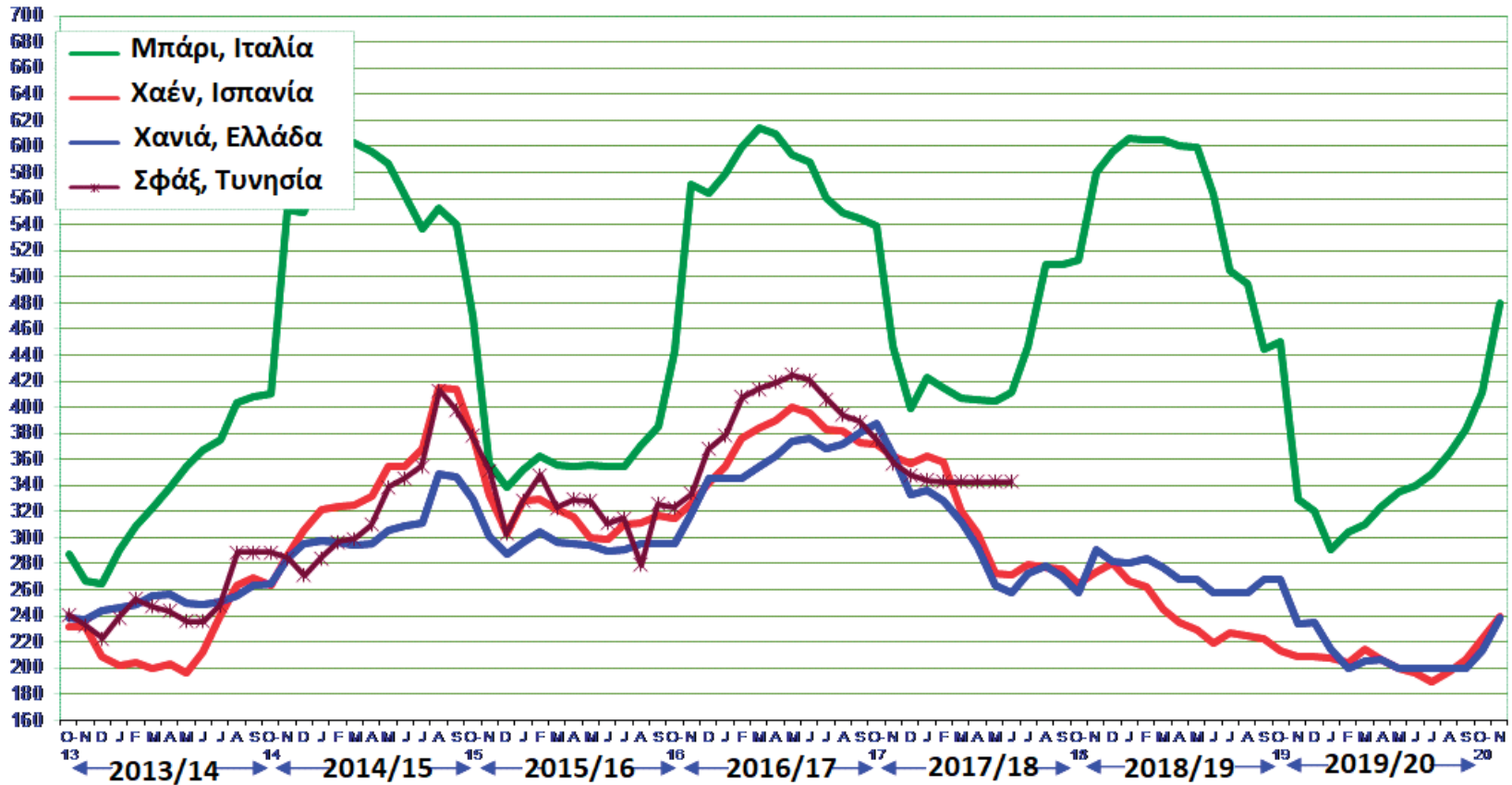
Ετήσια Παραγωγή:
< 19-25.000 τόνοι
Ετήσια Καταν/ση:
45.000 τόνοι

MOVEMENTS IN PRODUCER PRICES EXTRA VIRGIN OLIVE OIL Average monthly prices

Euros/100 kg

- Η παγκόσμια παραγωγή ελαιολάδου αυξάνει παράλληλα με την κατανάλωση. Η Ιταλία που επέλεξε την ποιότητα, έχει υψηλές τιμές.
- Τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα καλλιέργειας της ελιάς στις νέες χώρες δεν είναι ιδιαίτερα ικανοποιητικά (λόγω οριακών εδαφο-κλιματικών συνθηκών, κτλ.) και οι πιθανές τεχνολογικές εξελίξεις (δημιουργία νέων ποικιλιών, μέθοδοι καλλιέργειας, κτλ.) ενδεχομένως *δεν θα επιτρέψουν τα επόμενα χρόνια την δημιουργία δυναμικών κλάδων ελαιοπαραγωγής.*
- Μεσοπρόθεσμα η εμφάνιση των νέων χωρών *δεν θα διαταράξει τις ισορροπίες προσφοράς-ζήτησης που επικρατούν στις διεθνείς αγορές*, αφού το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής τους θα συνεχίσει να απευθύνεται στην ταχύτατα διευρυνόμενη εσωτερική τους αγορά.
- Η σημαντική συνεισφορά της ανάπτυξης της καλλιέργειας της ελιάς στις νέες χώρες είναι ότι το *ελαιόλαδο, και μάλιστα το εξαιρετικά παρθένο, μπαίνει στην κουλτούρα τους.*

- Με δεδομένο τα δομικά προβλήματα της ελληνικής γεωργίας, η ελαιοκαλλιέργεια δεν μπορεί να «παίξει» με αξιώσεις με ανταγωνιστικό κόστος στη **‘μαζική παραγωγή’** έξτρα παρθένου ελαιολάδου σε ένα παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον.
- Μια δυναμική απάντηση στην επιδιωκόμενη **‘ελαιοκομική παγκοσμιοποίηση’** θα μπορούσε να είναι η επιλογή και καλλιέργεια σε κάθε περιοχή των ντόπιων ποικιλιών, όπου είναι δυνατό.
- Πρέπει να στραφεί σε παραδοσιακές και ήπιες μορφές καλλιέργειας, αξιοποιώντας τις εδαφο-κλιματικές συνθήκες και τις χαμηλές εισροές, για την **παραγωγή ιδιαίτερα ποιοτικών και ασφαλών, πιστοποιημένων ελαιοκομικών προϊόντων**, σημαντικής προστιθέμενης αξίας.
- Το ελληνικό ελαιόλαδο, αν **υπάρξει σοβαρή και συντεταγμένη εθνική στρατηγική** που θα αντιμετωπίζει τα προβλήματα και τις αδυναμίες του παρελθόντος και θα αναδεικνύει τα πλεονεκτήματα που υπάρχουν (ποιοτικά και οργανοληπτικά) και **πατάξουμε τη νοθεία**, δεν έχει να φοβηθεί τίποτα.
- **Αντίθετα, ανοίγονται νέες αγορές, που μπορούμε να κατακτήσουμε, αν επιμείνουμε στην ποιότητα.**

